

Parlamentaarisen työryhmän toiminta, väliraportti

31.12.2023

Lahden kaupunki

Sisällys

Parlamentaarisen ryhmän toiminta.....	3
Tausta	3
Parlamentaarisen työryhmän toiminta 1.2.-31.12.2023.....	4
Parlamentaarisen työskentelyn seuraavat vaiheet talouden tasapaino-ohjelman seuraamiseksi.....	8

Parlamentaarisen ryhmän toiminta

Parlamentaarinen työryhmä päätti Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmaehdotuksestaan 5.10.2023. Ohjelmassa esitetään toiminnan ja talouden tasapainottamista 50 milj. eurolla neljän vuoden aikana vuosina 2024–2027. Kaupunginhallitus hyväksyi 6.11.2023 § 376 parlamentaarisen työryhmän ehdotuksen talouden tasapaino-ohjelmaksi ja toimitti ohjelman kaupunginvaltuustolle tiedoksi 13.11.2023 § 118. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapaino-ohjelman osana vuoden 2024 talousarviota ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaa 27.11.2023 § 122.

Parlamentaarinen työryhmä raportoi toiminnastaan tällä raportilla kaupunginhallitukselle 15.1.2024 ja kaupunginvaltuustolle 29.1.2024. Ryhmä on raportoinut edellisen kerran toiminnastaan kaupunginhallitukselle 12.6.2023 ja kaupunginvaltuustolle 4.9.2023. Ryhmä on tiedottanut toiminnastaan 7.3.2023 ja 16.10.2023.

Tausta

Lahden kaupunginvaltuusto päätti talousarvion 2023 hyväksymisen yhteydessä 28.11.2022 § 127 käynnistää parlamentaarisen valmistelun talouden tasapaino-ohjelman laatimiseksi vuosille 2024–2026. Ohjelmassa huomioidaan valtuuston vuonna 2021 asettaman parlamentaarisen ryhmän periaatelinjaukset ja määritellään kaupungin keskeisten palvelujen laajuus ja laatutaso talouden tunnuslukujen perusteella. Talouden tasapaino-ohjelman tavoitteet on sisällytetty vuoden 2024 talousarvion kehykseen ja taloussuunnitelmaan kaudelle 2024–2026.

Lahden kaupunginhallitus nimesi 30.1.2023 § 38 parlamentaarisen työryhmän jäseniksi monijäsenisten valtuustoryhmien puheenjohtajat sekä pysyviksi asiantuntijajäseniksi kaupunginjohtajan, palvelualuejohtajat, kehittämisjohtajan ja talousjohtajan. Ryhmän sihteeriksi nimettiin johtava controller. Parlamentaarinen ryhmä voi kutsua tarpeelliseksi katsomiaan

asiantuntijoita kokouksiinsa ja tehdä opinto- ja tutustumismatkoja. Parlamentaarisen työryhmän toimikaudeksi päätettiin 1.2.2023–31.3.2025. Parlamentaarisen työryhmän tehtävänä on tehdä esitys talouden tasapaino-ohjelmasta sekä pyrkiä sitouttamaan poliittiset toimijat ja kaupungin eri toimielimet talouden tasapaino-ohjelman toteuttamiseen. Parlamentaarinen ryhmä raportoi toiminnastaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle kunkin vuoden tammi- ja kesäkuussa sekä toimikautensa päätteeksi.

Parlamentaarisen työryhmän toiminta 1.2.-31.12.2023

Parlamentaarinen työryhmä kokoontui kahdeksan kertaa vuonna 2023.

Ensimmäisessä kokouksessaan 21.2.2023 ryhmä valitsi puheenjohtajaksi Minna Lampisen ja varapuheenjohtajaksi Toni Putulan. Kokouksessa todettiin varsinaisiksi jäseniksi Minna Lampinen, Toni Putula, Jorma Ratia, Kalle Aaltonen, Riina Puusaari, Jari Rissanen, Sonja Falk, Elisa Lientola ja Tuija Saloranta sekä ryhmän varajäseniksi Sanna Virta, Francis McCarron, Maarit Tuomi, Anita Närhi, Jouni Kaikkonen, Martti Talja, Eero Seesvaara, Anna Kaisa Kupiainen ja Niko Liukkonen. Talousjohtaja esitteli ja kertasi parlamentaariselle työryhmälle asetetun toimeksiannon. Työryhmä päätti kevään kokousajankohdat ja kävi läpi alustavan suunnitelman kokousten sisällöstä. Kehittämisjohtaja esitteli valmistelussa olevan suunnitelman palvelujen laajuus- ja laatutason tarkastelemisesta ja kuvaamisesta.

Toisessa kokouksessa 16.3.2023 talousjohtaja esitteli aikatauluhahmotelman talousarviovalmistelun ja parlamentaarisen työryhmän työskentelyn yhteensovittamiseksi. Tehtävänä oli työstää ehdotukset poliittisen prosessin yhteensovittamisesta virkavalmistelun aikatauluun sekä tunnistaa poliittisen osallistamisen elementit: miten osallistetaan, ketkä neuvottelevat tai keskustelevat ja missä vaiheessa. Ehdotuksia työstettiin työpajassa kahdessa ryhmässä. Molemmissa ryhmien työpajoissa nousi esiin tarve siirtää talousarviovalmisteluun liittyvien neuvottelujen ja keskustelujen painopistettä syksyltä keväälle. Työryhmä päätti laatia työpajoissa syntyneiden ideoiden ja keskustelun pohjalta prosessista yhteenvedon käsiteltäväksi seuraavassa

kokouksessa. Talousjohtaja esitteli kokouksessa myös tuloslaskelmanäkymän taloussuunnitelmakaudelta 2023–2025. Laskelma osoitti, että kaupungilla on rakenteellista alijäämää suunnitelmakauden loppupuolella noin 50 milj. euroa. Luvuissa ei ollut vielä mukana TE-palvelu-uudistuksen taloudellisia vaikutuksia. Lisäksi tulevaisuuden suhteen on muitakin epävarmuustekijöitä, jotka voivat olla talouden näkökulmasta uhkia ja mahdollisuuksia. Työryhmä keskusteli talouden tasapainottamisen tavoiteaikataulusta ja tavoitteen jaksottamisesta eri vuosille. Työryhmä päätti esittää talouden tasapaino-ohjelmaan, että kaupunki tavoittelee 50 milj. euron talouden tasapainottamista vuosina 2024–2027, kahden taloussuunnitelmakauden aikana. Työryhmä päätti tarkastella tarkennettua talouden tasapainottamisen näkymää seuraavassa parlamentaarisen työryhmän kokouksessa.

Kolmannessa kokouksessaan 30.3.2023 parlamentaarinen työryhmä käsitteli edellisen kokouksen työpajojen tulosten pohjalta muodostunutta näkemystä poliittisten toimijoiden osallistamisesta talouden tasapaino-ohjelman valmisteluun. Työryhmä päätti lähteä kokeilemaan mallia, josta voidaan oppia ja jota voidaan kehittää. Konsernipalvelujohtaja esitteli taloussuunnitelman 2024–2026 kehysvaiheen tuloslaskelmaluonnoksen, jossa on huomioitu inflaation ja palkkaratkaisun vaikutukset, palvelutuotannon paineet sekä verotuloennusteen positiivisen kehityksen. Alustavien laskelmien mukaan tilikauden tulos painuu yli 60 milj. euroa alijäämäiseksi ja vuosikate painuisi 8 milj. euroa miinukselle. Työryhmä päätti viedä kaupunginvaltuuston seminaariin keskusteltavaksi verokorotus- tai verokevennyksen ajoituksen, mikäli jompikumpi päätetään toteuttaa.

Neljännessä kokouksessa 8.5.2023 työryhmä päätti syksyn 2023 kokousajankohdiksi 24.8, 14.9, 12.10 ja 9.11. Joulukuun kokouksen ajankohta jätettiin myöhemmin päätettäväksi. Neljännessä kokouksessa esiteltiin konsernihallinnon palvelualueen palvelujen laajuus ja laatutasotarkastelu. Aiheesta käytiin keskustelua ja todettiin, että

kokonaisuuteen ja johtopäätöksiin palataan tarkemmin muiden palvelualueiden palvelujen laajuus- ja laatutasoesittelyjen jälkeen.

Viidennessä kokouksessa 6.6.2023 esiteltiin kaupunkiympäristön ja osittain sivistyksen palvelualueen palvelujen laajuus- ja laatutasotarkastelut. Sivistyksen palvelualueen kaikkia palvelu- ja laatutasotarkasteluja ei ehditty esitellä, joten näiden esittelyä varten varattiin elokuulle uusi aika. Kaupunkiympäristö-, hyvinvointi- ja vapaa-aika- sekä sivistyslautakunnan puheenjohtajisto ja joukkoliikennelautakunnan puheenjohtaja oli kutsuttu kokoukseen vastuulleen kuuluvan palvelualueen palvelujen laajuus- ja laatutasotarkastelun ajan. Esityksistä käytiin keskustelua muun muassa tulojen kasvattamisen erilaisista mahdollisuuksista, markkinoinnin ja myynnin tarpeellisuudesta joidenkin palvelujen osalta sekä menojen vähentämisen vaikutuksista eri toiminnoissa. Keskustelua käytiin myös mahdollisista tulevan hallitusohjelman vaikutuksista ja miten niihin on varauduttu. Konsernipalvelujohtaja esitteli kokouksessa kaupungin yhtiöomistusten ja taseen riskitarkastelun. Lahden kaupungin riskien kantokyky on madaltunut 1.1.2023 alkaen sote-uudistukseen liittyen. Uudistuksessa kaupungin menot ja tulot puolittuivat, mutta tase säilyi ennallaan. Konserniin liittyy vastuita, joista kaupunki viime kädessä vastaa. Konsernipalvelujohtaja esitteli konserniin liittyen markkina- ja tasearvoja sekä vastuiden ja kantokyvyn suhdetta. Parlamentaarinen ryhmä merkitsi esittelyn tiedoksi.

Kuudennessa kokouksessa 24.8.2023 sivistysjohtaja jatkoi palvelualueen palvelujen laajuus- ja laatutasotarkastelun esittelyä. Konserniohjauksen päällikkö esitteli Lahti-konsernin tuottoja, varallisuutta ja vaihtoehtoja. Talousjohtaja esitteli työllisyyspalvelujohtajan esittämän suunnitelman työmarkkinatuen kuntaosuuden alentamiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Lisäksi talousjohtaja esitteli Tilakeskuksen esittämän investointisuunnitelman ja siihen liittyvät priorisointimahdollisuudet. Talousjohtaja kertasi kaupungin talouden haasteet ja niiden aiheuttajat sekä kertasi parlamentaarisen työryhmän keväällä tekemät linjaukset talouden tasapainottamisen tavoitteiden kohdistamisen osalta. Aiheista

käytiin keskustelua. Kokouksessa todettiin talouden tasapaino-ohjelman jatkovalmistelun eteneminen osana talousarvioprosessia ja että periaatteet tulevat käsiteltäväksi työryhmän seuraavaan kokoukseen. Kokouksessa todettiin myös, että Liike Nyt -puolueen varsinaisena jäsenenä toimii jatkossa Niko Liukkonen ja varajäsenenä Jari Pykäläinen. Työryhmä päätti kutsua 14.9.2023 kokoukseensa lautakuntien puheenjohtajiston esittelemään omien alaistensa yksiköiden talousarvioesitykset ja niihin sisältyvä ehdotukset talouden tasapainottamisesta.

Seitsemännessä kokouksessa 14.9.2023 hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan puheenjohtaja Maria Mäkynen, sivistyslautakunnan varapuheenjohtaja Elisa Lientola ja kaupunkiympäristölautakunnan varapuheenjohtajat Tuomas Sorsa ja Anita Närhi esittelivät lautakuntien talousarvioesityksen sisältämät talouden tasapainotavoitteiden toimenpide-esitykset. Esityksistä käytiin keskustelua. Vt. kaupunginjohtaja Mika Mäkinen kertasi Lahden kaupungin talousarviovalmistelun päätöksentekoprosessin sekä kävi läpi parlamentaarisen työryhmän valmistelun aikana syntyneet linjaukset talouden tasapaino-ohjelman laatimiseksi. Vt. kaupunginjohtaja totesi, että edelleen on noin 12 milj. euron tasapainottamistavoitteen kohdistaminen ratkaisematta. Asiasta käytiin keskustelua ja todettiin, että työryhmälle valmistellaan pohjaehdotus 27.9.2023 mennessä ja todettiin, että talouden tasapaino-ohjelmaesitys kaupunginhallitukselle tulee hyväksyä seuraavassa kokouksessa 5.10.2023.

Vuoden viimeisessä kokouksessa 5.10.2023 talousjohtaja esitteli talouden tasapaino-ohjelman pohjaehdotuksen ja siihen ennen kokousta tulleet muutosehdotukset. Ehdotusta käytiin kohta kohdalta läpi ja muokattiin yhteisen keskustelun pohjalta. Kokouksessa sovittiin, että viimeistely dokumentti hyväksytetään työryhmällä ennen toimittamista kaupunginhallitukselle. Työryhmä päätti tiedottaa tasapaino-ohjelmaehdotuksestaan ja että marras-joulukuun kokouksille ei ole tarvetta. Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi tammikuussa 2024.

Parlamentaarisen työskentelyn seuraavat vaiheet talouden tasapaino-ohjelman seuraamiseksi

Poliittisen toimijoiden sitouttamiseksi ja osallistamiseksi noudatetaan parlamentaarisen työryhmän keskustelu- ja neuvottelusuunnitelmaa.

Parlamentaarinen työryhmä kokoontuu vuonna 2024 seuraamaan talouden tasapaino-ohjelman tavoitteiden etenemistä. Ensimmäinen kokous on 30.1.2024.